
ОЦІНКА РИЗИКУ ПРИЧЕТНОСТІ ДО КОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

Олександр АНДРОЩУК

Олена АНДРОЩУК

За результатами досліджень значної кількості міжнародних незалежних організацій корупція у державних органах влади в Україні є негативним суспільним явищем, що призводить до гальмування розвитку демократичних та економічних процесів. Тому боротьба з корупцією є одним із пріоритетних напрямів службової діяльності правоохоронних органів, до яких належать Національна поліція, Служба безпеки України, Державна прикордонна служби України та ін. Зрозуміло, що електронне декларування є ефективним засобом боротьби з корупцією, але, як свідчить досвід, подані декларації потрібно аналізувати (досліджувати). Необхідно здійснювати моніторинг діяльності посадових осіб, які априорі можуть бути причетними до корупційної діяльності. Тобто актуальним є дослідження питань корупційних ризиків у діяльності державних органів влади.

Більшість дослідників розглядають поняття ризику як ймовірність настання подій (явищ), помножену на заподіяну ними шкоду [1]. Такий підхід відповідно до теорії ймовірності та статистики вимагає значної кількості достовірних статистичних даних стосовно виявів корупції і може бути застосований для загальної оцінки, наприклад, у межах одного відомства (великого підрозділу) або на значній території. Відповідно для індивідуальної оцінки окремої посадової особи такий підхід не є придатним. Тому запропоновано вдосконалити поняття ризику, визначаючи його як можливість настання подій (явищ), помножену на заподіяну ними шкоду, та застосовувати для його оцінки нечітку логіку [2]. Діяльність

посадової особи, її матеріальний достаток тощо оцінюються низкою показників, які подаються як лінгвістичні змінні. Оцінка ризику причетності посадової особи до корупційної діяльності здійснюється із застосуванням апарату нечіткої логіки. Критерієм причетності є високий рівень, наприклад, 0,8–0,9. Також для оперативно-розшукової діяльності важливим є складання рейтингу причетності до протиправної діяльності низки посадових осіб, що може бути обґрунтуванням прийняття рішень стосовно тактики дій оперативно-розшукових підрозділів.

Нечіткий логічний вивід – це апроксимація залежності “входи-виходи” на основі лінгвістичних висловлювань <ЯКЩО–ТО>. Наприклад, якщо матеріальний стан (наявність коштовних транспортних засобів) має високий рівень, офіційний рівень доходів має низький рівень, то ступінь причетності до корупційної діяльності є високим. Змістовна інтерпретація нечіткого підходу передбачає вибір і специфікацію вхідних та вихідних змінних відповідної системи нечіткого виводу. Кожна ознака формалізується як рівень відповідності до корупційної діяльності. Вочевидь, що чим вищою є оцінка, тим більше можливість здійснення протиправної діяльності. Реалізацію нечіткого логічного виводу можна здійснити з використанням пакетів MATLAB, fuzzyTech тощо.

Отже, обґрунтовано застосування нечіткого логічного виводу щодо оцінки ризику причетності до корупційної діяльності посадових осіб, який може бути використано правоохоронними органами. Застосування цього підходу на відміну від існуючих надає можливість: використання якісних показників; урахування неточної, приблизної інформації про значення показників; використання знань фахівців з оперативно-розшукової діяльності – експертів, які подаються у вигляді нечітких правил виводу; отримання більш якісної оцінки об’єкта, що досліджується під час аналізу.

Список використаних джерел

1. Head G. L., Horn I. I. Essentials of Risk Management. Insurance Institute of America, 1994. 230 p.

2. Androshchuk A., Yevseiev S., Melenchuk V., Lemeshko O., Lemeshko V. Improvement Of Project Risk Assessment Methods Of Implementation Of Automated Information Components Of Non Commercial Organizational And Technical Systems. *Eureka: Physics and Engineering*. 2020. № 1. P. 48–55.